

המרכז האקדמי בקהיר

תכניות לתשנ"ח

אחד הדברים שסוכמו בפגישות ההתייעצות שהתקיימו בירושלים במהלך תשנ"ז הוא שבתשנ"ח נקטין את מספר ההרצאות במרכז של מרצים מישראל, ותחת זאת ננסה לקיים סדנאות מחקר אחדות בכמה תחומים אקדמיים. התנאי העיקרי לקיומן של סדנאות אלה הוא השתתפות חוקרים מצרים לצד החוקרים שיבואו מישראל. מדובר בסדנאות קצרות של יום וחצי כל אחת עם שלושה עד חמישה משתתפים מישראל בכל אחת ומספר דומה ככל האפשר ממצרים. מלבד המשתתפים הפעילים יוזמן קהל קטן של חוקרים וסטודנטים מעוניינים כשומעים וכמגיבים. עדיין לא קבענו תכנית כוללת של הסדנאות, אלא הסתפקנו בגישושים בישראל ובמצרים. מסתמנות סדנאות בנושאים האלה: טיהור מים, משפט וחברה, תאטרון וחברה, ספרות ותקשורת, כימיה, חינוך ופדגוגיה, תורת התרגום. ננסה לערוך השנה לפחות שלוש סדנאות.

מתוך הדו"ח לשנת תשנ"ז

ביקור משלחת האקדמיה בהודו

בעניין פרויקט גנום האדם

בנובמבר 1997 ביקרה בהודו משלחת מטעם האקדמיה בהשתתפות ארבעה מדענים העוסקים בנושא גנום האדם: פרופ' אריאלה אופנהיים, פרופ' בת שבע בונה-תמיר, פרופ' דורון לנצט ופרופ' גיורא שמחן. מטרת הביקור הייתה לאתר נושאים בעלי עניין משותף ולברוק אם יש מקום לשיתוף פעולה בנושא זה בין שתי המדינות. בין ההמלצות: חילופי מדענים ומענקי מחקר משותפים.

הדבר מחייב משאיזמתן, וכדאי לשקול את השתתפותנו. בישיבה האחרונה של הוועדה המתמדת למדעי הרוח של ESF נדונה התכנית בלימודי אסיה והוחלט להאריך אותה בשלוש שנים. לפעמים יש מקום לנסות להשפיע שהפעילות לא תהיה מנקודת ראות אירופית בלבד כשמדובר בנושאים למחקר, מאחר שהפעילות האירופית וההצטיינות האירופית במחקר באה לידי ביטוי גם בנושאים לא-אירופים. מצב דומה קיים, כמדומני, גם בוועדה למדעי החברה, שבה מייצג אותנו פרופ' שמואל אייזנשטדט. מבחינת אופי הדברים רוב הפעילות ב-ESF היא בעריכת כנסים ומפגשים ולא כל כך בתמיכה במחקר. בתמיכה במחקר ההנחה היא שכל ארץ צריכה לדאוג לעצמה.

איגוד האקדמיות הבינלאומי

האיגוד תומך בפרויקטים מחקריים תוך הדגשה על שיתוף פעולה בין ארצות, אבל יש גם פרויקטים הנעשים בארץ אחת. לדוגמה, האינדקס לאמנות יהודית שמרכזו בארץ. איגוד האקדמיות הבינלאומי אינו מגביל את עצמו רק לאירופה. קנדה פרשה לאחורנה בגלל אילוצים תקציביים ובגלל ארגון מחדש של הפרציה של האקדמיות הקנדיות. הנציגות של ארצות מאסיה ומאפריקה מוגבלת. לארצות ערב כמעט אין נציגות פורמלית: יש נציגים של מצרים, מרוקו ותוניסיה.

ביולי 1997 נערך הכנס השנתי של האיגוד בירושלים. הכנס היה מוצלח מבחינת יחסי הציבור והיחסים האקדמיים הבינלאומיים. אני חבר בהנהלת האיגוד, המתכנסת פעם בשנה בפריז. האיגוד ממונה גם על ארגון CIPSH, שהוא המקבילה לאיקס"ו במדעי הרוח, ומאגד בתוכו את כל הארגונים המקצועיים בתחומי מדעי הרוח. בשנים האחרונות היה הארגון הזה במשבר ארגוני וכספי. עכשיו דנים במינוי מזכיר כללי חדש לארגון ומקווים ששוב יהיה לאיגוד מקום חשוב במפת המחקר בתחומי מדעי הרוח.

כנס ESF והתכנית החמישית

(מידע שמסר נשיא האקדמיה בישיבת מועצת האקדמיה 12.11.97)

חברי הוועדה העוסקת במדעים מדויקים וטכנולוגיה (PESC) הם מדענים, ובהם פרופ' זיו. המטרה המוצהרת של השוק האירופאי כיום היא לשים דגש על מחקרים תעשייתיים. הובעה דאגה מהתכנית החמישית ומכך שהדגש על מחקרים תעשייתיים יפגע במחקר הבסיסי. לאור העובדה שהתכנית החמישית תשים דגש על שימושים תעשייתיים ועל התרומה לכלכלה האירופית, החליטה הוועדה לצאת להגנת המחקר הבסיסי. הוועדה הגיעה למסקנה שהתפקיד החשוב ביותר של ועדת PESC בשנים הבאות הוא לשמש משקל נגד ולתמוך במחקר בסיסי לשמו.

הוועדה למדעי הרוח של הקרן

האירופית למדע

(מידע שמסר פרופ' שאול שקד בישיבת מועצת האקדמיה 12.11.97)

לישראל מעמד של משקיף ב-ESF וקשה לדעת מה הגבולות של השתתפות המשקיף בעבודת הוועדות. לדברים שאומר המשקיף יש משקל בדיוק כמו לדברים של כל אחד אחר ובדרך כלל אין הצבעה.

הבעיה מתעוררת כשמחליטים על מפעל חדש, ואז אנשי המינהלה של ESF שואלים באיזו מידה צריך לתת למשקיף להשתתף בהכוונה של התכניות. הדרך הטובה ביותר מבחינתנו היא נוכחות - להיות שותפים לתכנית ולפעמים לתת כסף. לדוגמה, בתכנית לימודי אסיה שהקן התחילה להפעיל לפני שלוש שנים רוב הפעילות של ESF נעשית בצורה של רשתות מדעיות וכנסים, ואילו כאן מדובר בחלוקת מלגות לפוסט-דוקטורנטים, שאפשר להשתמש בהן בכל מוסד באירופה המתמחה בלימודי אסיה. נראה שהם יקדמו בברכה השתתפות כספית משלנו ויתמכו גם בפוסט-דוקטורנטים ישראלים, וייתכן שגם מוסדות ישראלים יוכלו להשתתף בתכנית.